

F O A I E

pentru

minte, inimă și literatură.

№. 36.

Luni, 8. Septembrie

1847.

Вокабуларѣ де ворвестреине дн лим-
ва ромънѣ.

(Фрмаре.)

Din vorbele ce mai pot ретънеа din
ацесте 1200, mai сѣнт знеде че п'аѣ дн
гвра поползлѣ алтеле кореспонзѣтоаре
ромъне; дѣсѣ се пот фаче ромънече фѣр-
те не доцелесѣл пѣвлѣкѣлѣ, кѣм спре е-
сетплѣ: амвар се поате преа вѣне дн-
плѣнѣ кѣ ворвеле грѣоарѣ, орзарѣ, фѣпа-
рѣ, шѣ е тѣлт маѣ стрѣлсѣ лимва декѣт
кѣнд ам лѣсао дестѣдѣтѣ шѣ ам зѣче ам-
вар де грѣѣ, де орз, де фѣпѣ; востана
се пѣте днплѣнѣ кѣ ворва пепѣнет; пѣлгѣ,
кѣ ворва арагрѣ, дела араре; гѣдеа мѣп-
тенеск шѣ калѣл молдовенеск прекут а
лѣпсѣт днпре поѣ, ар пѣтеа лѣпсѣ шѣ днпре
молдовенѣ, шѣ кѣнд се ва маѣ ворвѣ де
дѣпсѣл, ѣ сѣр пѣтеа зѣче дѣпѣ кѣм дѣ зѣче
шѣ псѣлмѣстѣл, отѣл сѣвѣрѣмор, саѣ шѣ
карнефѣче, кѣ пѣ е пѣчѣ за пѣкат, пѣнтрѣ
кѣ ачеа шѣ фаче, зѣгѣл тоака! дѣ дѣ
дрептатеа отенеаскѣ оаменѣ лѣвѣ Дѣмпне-
зеѣ, шѣ ел фаче ла карне днтрѣшѣнѣ! —
грѣжеѣ ѣарѣ де че сѣ пѣ ѣ се зѣкѣ кѣрѣ,
де знде вѣне шѣ кѣраре, шѣ апоѣ партѣчѣ-
нѣл кѣрат? кѣчѣ лѣкѣрѣ кѣрат пѣ е алта
декѣт кѣвѣтат, днгрѣжѣт; пѣменѣ пѣ е кѣ-

рат, дака пѣ ва фѣ сѣплат, пѣтезѣт, кѣ зп-
гѣле тѣяте саѣ шѣ цѣдѣяте; е грѣжѣ саѣ
кѣрѣ тѣлтѣ пѣпѣ сѣ'шѣ дѣе чѣнева зогѣ-
ле кѣрате, кѣте сѣвѣрѣрѣ де тот фелѣл
пѣмаѣ ѣнтрѣ не сѣвт дѣпселе?

De vom зрѣта асѣл, дн ворвеле ре-
тасе не алокѣреа кѣм ла молдовенѣ вашка.
се пѣте зѣче ка ла поѣ тѣрп; хасѣл се
пѣте зѣче ка ла поѣ тѣчелар; вѣпа дела
поѣ се пѣте зѣче ка аѣреа кѣлпѣ, рѣпа се
пѣте зѣче ка днпалте локѣрѣ днпре ромънѣ
пѣлгѣ; де vom днпрева не ромънѣ дн
Macedonia шѣ не чеѣ дн Istria, кѣте ам
маѣ аѣла шѣ дела дѣпшѣнѣ, шѣ ам пѣтеа
скѣпа шѣ де алте врео чѣнчѣзечѣ шѣаѣзечѣ
пѣнтрѣ каре е тоатѣ чеарта шѣ невоѣеа-
Пѣнтрѣ знеде ка глорѣе, онѣре, серв, се-
кол, етерп, орѣ, амѣк, маѣ есте тоатѣ не-
воѣеа. Шѣ каре е ромънѣл ачела сѣ маѣ
воѣаскѣ дн тѣпшѣ че не аѣлѣт славѣ ш.
чѣнсте стрѣнѣ? De vor маѣ фѣ знѣнѣ, сѣнт
тоѣ арѣтаѣ кѣ дѣдетѣл де копѣнѣ. Не знѣнѣ
ка ачеѣа тревѣе сѣнѣ кѣтеме, фѣрѣ дндоѣаѣ
лѣ, ор Воѣнеа ор Дрѣган ор че шѣнѣ че
фел пѣкателе лѣ се днчепе саѣ лѣ се тер-
пѣнѣ пѣтеле.

Мѣ днпрева одѣтѣ знѣл. че ам еѣ
кѣ пѣтеле Воѣнеа, ор Дрѣган? Ам чева
д'а днпѣрдѣ кѣ пѣскаѣва ѣменѣ че се пѣ-

меск асфел? ши iam респонс, прекъм въ спвѣз ши dsmneавострѣ акъм: Еѣ п'ам пи миѣ пиѣи кѣ пѣтеле, пиѣи кѣ оаменіи; ротѣни ши оаменіи дн цепенал пѣ шѣѣ че тот аѣ кѣ пиѣе пѣте: кѣт авд Владѣ, Мѣ. шат ши алтеле, днчеп а рѣдѣ, ши prin зрмаре пѣ тѣ почѣз пиѣи еѣ цинѣ de а пѣ тѣ днфла рѣсѣл, кѣ іертѣчѣне, кѣнд азз Воінеа, Дрѣган. . . Пѣпѣ ла оамені, пѣ шѣѣ зѣѣ че аре сѣртеа, destіnѣл, опі ши Dsmnezeѣ кѣ пиѣе пѣте. Пе Гавріел de л'ар фі кіемат Белзевѣв ор Сатап, пѣ шѣѣ de ар фі фост ѣндерѣл пѣчѣи. Пе Іоан, Петрѣ ши Павел, de іар фі кіемат Івда, пѣ шѣѣ че фел de фігѣрѣ ар фі фѣкѣт дн-тре Апостолі. Пе Міхаіѣ Бравѣл, пе Ше-фан чел маре, de іар фі кіемат Мѣшат, ор Воінеа, пѣ шѣѣ че ар фі фѣкѣт кѣ пѣ-теле лор кѣ тот. Пе Ахіме, de 'л ар фі кіемат Терсіте, пѣ шѣѣ de п'ар фі днсѣ-флат рѣсѣл Троіенілор дн локѣл тероріи. Пе Наполеон de 'л ар фі кіемат Бертрам, саѣ Кативапарте, пѣ шѣѣ че фел de парте ар фі авѣт. Нашіи кѣте одатѣ пар' кѣ аѣ кѣте о інспірадіе профетікѣ кѣнд пѣп пѣ-теле фінілор. Есте ши кѣ пѣтеле ка ши кѣ формеле, фігѣреле, фісіономііле: кѣт еі ведеа кѣкѣваіеа кѣ окіі сгѣіці, прічені дндатѣ кѣ п'о сѣ кѣпте фрѣмос: аззі о пасере кѣлтѣнд фрѣмос, пѣці віне пиѣи де-кѣт сѣ крѣзі кѣ се кіамѣ чіѣкѣ ор чіѣф. Везі зн шоарече ши те днфіорѣзі de о снаітѣ скѣрѣбѣсѣ. Prin зрмаре аззі пе кѣте знѣл кѣ преферѣ писаніа дн інскріп-ціе, слава дн глоріе, словозеніа дн лібер-тате, чіпстеа дн опѣре, есте ка ши кѣнд ар префері пе жѣпѣвѣл дн domn, пе врѣ-іаса дн рецілѣ, пе окара дн інсѣлтѣ; прі-чені дндатѣ кѣ отѣл ачела тревѣе сѣ аіѣѣ

гвстѣл тѣщелор, че трече песте флорі, ши се пѣне . . . пѣ шѣѣ unde; отѣл ачела катѣ сѣ аіѣѣ ор пѣтеле пѣ шѣѣ кѣт, ор окіі пѣ шѣѣ кѣт, ор кѣпѣдѣпа кѣ зн кѣ-вѣнт, катѣ сѣ фіе днсепнат.

Аста е, копіі, кѣчѣ кѣтре воі тѣ а-dresez, маі тот вокаѣларѣл ворѣелор стрѣіне; вѣѣ ві ле фак кѣпоскѣте, ши е ал вострѣ de а ле фаче, сѣ пѣ се маі аззѣ пиѣи дн скріеріле воастре, пиѣи дн гѣреле воастре, пиѣи дн каселе воастре, кѣнд веці фі одатѣ вѣрѣаді ши таці de famііе; вѣтрѣніи пощрі, пѣ шѣѣрѣ атѣта карте ка воі, ши вѣ детерѣ пе вете о тѣлдіме de жѣпѣні ши de крѣішорі, ши воі п'о сѣ пѣтеці да копіілор вощрі астѣ літѣѣ кѣратѣ, ши splendidѣ, ши radioасѣ ка свроріле еі дн ачѣіаші пѣрпнді?

Зік ѣпсѣ зніі: тѣте ачестѣа свѣт вѣне, днсѣ пополѣлѣі дн тревѣе ідеі, ши ка сѣ і ле пѣтѣ да чінеѣа, се кѣвіне а і ле арѣ-та prin ворѣеле кѣпоскѣте de ел. Ши еѣ зік кѣ пополѣлѣі дн тревѣе ідеі, ши ка сѣ і ле даі, тревѣе маі днтѣіѣ сѣ 'л днведі карте ка сѣ ле пѣтѣ чіті; ши апоі тревѣе сѣ аіѣі ши dsmneата ши ідеі, ши прічпне; ши метод ка сѣі поці аі да ідеі. Кѣт с'аѣ дат ши се даѣ ідеі пополѣлѣі француз? пріп жаргѣпеле провиндіале саѣ prin літѣа лѣі Фенелон? кѣт се даѣ ідеі Церманілор, пріп цергѣл віенез саѣ сѣсеск, опі prin літѣа лѣі GŃthe? Кѣт аѣ лѣат ши іаѣ ідеі грѣчѣі реценераці, prin ворѣеле тѣрчѣші ши іта-ліене, prin кзіпндіс, бакчеванос, кадіс, том-чіс, саѣ prin еспѣлсіа знор асеменеа міі de ворѣе ши реаднтреціреа дн челе стрѣ-вѣне ши зітате? Дн карте попол с'аѣ дн-трѣдѣс саѣ с'аѣ пѣтѣт днтродѣче ідеі пріп-тр'о літѣѣ іокѣлтѣ ши дестѣдатѣ? Ка сѣ

dea чинева попомълѣ идеї, катъ съ айвъ ел маї ъптъѣ шї съ ле айвъ дотр'ѣп кїп лъ-мврїт дн капъл съѣ, съ пѣ фїе джкърка-те, къ атъчї орї кѣм ва скрїе, п'їменї пѣл прїчене. Маї ъптъѣ де тоате, дела зн скрїитор, дн тоатъ лъмеа се чере стїл, шї тѣтъ идеа, шї тѣтъ пѣанга идееї съ'шї айвъ пѣмеле съѣ: съ пѣ зїкъ адїкъ шї о-порїї, шї провїтъдїї, шї онестїтъдїї, шї стїмеї тот чїпсте; съ пѣ зїкъ шї ла вїр-тѣос дѣвѣвѣдїт, шї ла амелїорат дѣвѣ-пѣтъдїт. Скрїиторъл съ дѣделеце къ се кѣвїне съ шїе маї мѣлт декът попомъл, шї попомъл, кѣнд їа о карте дн мѣпъ, ва съ маї афле шї ел кѣте чева, адїкъ шї идеї шї пѣмеле идеїмор ачелора. Дела скрїитор дар съ се чеаръ стїл, шї зїкънд стїл пѣ ва съ зїкъ ворве дновїле шї ете-роцене къ днтрегѣл ѡнеї лїмѣе; дела скрїи-торъл ромъп съ се чеаръ стїл ромъп, шї де вѣрват, съ се чеаръ метод. Кѣтева ворве, шї де пѣ се прїчене де вѣлг, ѡпсъ вѣлгѣл че а дѣвѣдат карте днтреавъ шї е дндоїт фолосїт. Че се фолосеще вѣл-гѣл де ва транспорта чїнева пе воїерїї дн тоате цѣрїле шї дн тодї секолїї, шї ва зїче воїерїї Спацїеї, воїерїї Франдеї, воїе-рїї Енглїтереї, воїерїї Блгарїеї, воїерїї дн Псалмїст, воїерїї Атенеї? пѣ е маї фоло-сїт кѣнд се ва зїче кортедїї, паїрїї, лордїї-магнадїї, прїпчїпїї, архондїї? Днтреавъ їар чїнева че се фолосеще ромъпъл, де ва зїче опѣре шї пѣ чїпсте? Днтрев шї еѣ, че се фолосеще їаръ де ва зїче чїп-сте шї пѣ опѣре? Че се фолосеще гре-кѣл дака зїче опла шї пѣ армата, астїпо-мїа шї пѣ полїдїа? Се фолосеще атѣта кѣт се фолосеще орї че он кѣнд аре ал съѣ шї пѣ ѡмѣл днпрѣмѣтѣндѣсе. Кѣнд

есте ка съ пе кѣрѣдїм лїмѣа де стрїпїсїтї шї де ворве парасїте, кѣнд есте ворва а се да ромъпълѣ о лїмѣъ маї кѣлтъ декът чеаа че а авѣт пѣпъ акѣм: кѣнд есте вор-ва а десѣрѣка лїмѣа де нїще дордѣле че о фѣчеа рїдїколъ кїар ачелора че їаѣ дат ачеле дордѣле, атъчї пе апѣкъ ка нїще пѣвѣдїї сїмтїментеле сїмпатїеї кѣтре по-пол; шї дн фаптеле шї пѣртѣрїле поа-стре пѣ дѣм прове декът кѣм ам пѣтѣа съ'л (прекѣпедїм) шї съ'л деградъм маї мѣлт. Е рѣшїне, донїмор, съ комбатем къ атѣта рѣвтате тот че есте адеѣтрат Роман шї съ пе фачем апѣрѣторїї зпор ворве, пе каре пе кѣт ле-ам цїне пе а-тѣта пе сѣнт нїще сѣвенїрї але ѡнеї епохе де пѣлѣс шї де рѣшїне, (печетеа) склавїеї пе фрѣндїле поастре. Ромъпї, лѣадївѣ днпоїї лїтереле шї ворвеле вѣостре, кѣв-тадїле претѣтїнденї пе ѡнде се ворвеще лїмѣа ромъпъл, кѣвтадїле дн кѣрѣдїле вѣ-остре, дн манѣскрїселе вѣостре, дн лїмѣе-ле сѣрорї, дн латїна, шї реставлїдївѣ дн дрептѣрїле вѣостре. Кѣ лїтере стрїне, шї къ лїмѣа кѣрпїтѣ адї фост атѣдїа секолї, шї цїдї кѣм ва терѣ; черкадї шї къ але вѣостре шї ведї ѡдеа кѣм вѣ ва терѣе. Ведедї каре а фост кѣцетѣл скрїиторїмор пощрї челор маї марї. Че дрѣм в'а deskїс Іанаке Вѣкѣрескѣл, П. Іорковїчї, П. Маїор, Шїнкаї, С. Клаїн; чїтїдї прекѣвѣнтѣрїле рѣпосатѣлѣ архїепїскоп Veniamin ал Мол-давїеї. Бѣрѣвадїї ачещїа аѣ кѣцетат, аѣ вѣгїат, аѣ асѣдат пентрѣ вої. Респектадї пѣрерїле ачелора че аѣ кѣцетат пентрѣ вїпеле вострѣ, пѣ фачедї ка жѣданїї че дшї вчїдеа профедїї. А! Ромъпїе, кѣчї п'ам лакрѣшїле Іерїмїеї, кѣчї пѣ ам сѣфлетѣл лѣї чел превѣзїтор, ка съ пѣлѣг кѣм пѣлѣ-

))

цеа ел четатеа чеа съвтѣ! Тѣ 'дї аї адѣ-
пат кѣ одет шї кѣ фїере пе тодї кѣдї
'дї аѣ воїт вїнеде, шї те-аї лѣсат а фї а-
мѣдїтѣ де чеї че 'дї аѣ ѣрзїт пеїреа. . .

Лѣсѣ вїтасем кѣ еѣ лѣмї пѣсесем лѣ
мїнте сѣ фїѣ пѣмаї (кїеф) шї іпїмѣ воїо-
сѣ, фѣкѣнд ачеастѣ прекѣвѣптаре; вѣз
кѣ м'а фѣрат ана шї пе пѣсїмдїте ам лѣ-
чепѣт'о а о да прїп траїк. Че пе сѣпт
де фолос лакрѣмеле, кѣнд ворвїм де стїл?
Чер ómenї сѣ се респектезе лїмба, фѣрѣ
а шї пїчї че е респектѣл, пїчї че е лїмба.
Че респект аре дѣтпнеалвї кѣтре лїмѣвѣ кѣнд
лїче: компромїтат шї неккомпромїс, че
респект аре кѣтре лїмѣвѣ кѣнд і се паре
кѣ сѣпт ромѣпещї еспресїїле, „тѣпѣрѣл
ом, ага дїп Спанїа, пѣотѣдї полїтїче, га-
зетѣ лїтералѣ?“ А зїче чїнева „шїрї по-
лїтїче“ есте п'о ромѣпїе кѣратѣ, „пѣвеле
полїтїче“ п'о ромѣпїе маї граматїсатѣ, ор
маї дѣпѣ лоцїкѣ; „повїтале полїтїче“ п'о
ромѣпїе макаронїсатѣ; а зїче лѣсѣ „пѣо-
тѣдї полїтїче“ есте о франдозїе де іпорант
(nouveautés politiques). Сѣ пѣ кѣцетадї
кѣ еѣ фак ачї врео ілѣсїе; сѣ пѣшї о іа
пїменї асѣпрѣ; пѣкате д'ал де астеа ам
фѣкѣт тодї; тодї сѣптем пѣкѣтошї. Вор-
ва пѣвтате еѣ лѣсѣмї ам зїс'о ѣотѣїѣ ла
Nr. 1 ал Кѣрїерѣлвї ромѣп ал апѣлвї I.
шї ам зїс'о лѣ лок де пѣвелѣ. Нѣ м'ам
дїпѣт ѣпсѣ ка орѣл де гард, шї пїчї п'ам
рѣс де чеї че аѣ зїс: шїрї шї пѣвеле, зї-
кѣнд кѣ пѣ скрїѣ ромѣпеще; дїп контра
ам вѣзѣт кѣ зїк маї вїне шї м'ам лѣ-
дрептат: Лѣдрептѣвѣз-те дар, домпѣле
шї дѣтпнеата орї чїне ешї, фїї ромѣп кѣм
те чере партеа чеа сѣлѣтоасѣ а пажїеї:
кѣм те ва чере вїїторїмеа. Чел пѣдїп лѣ-
вадѣ о грѣматїкѣ оаре-каре; скрїе чел

пѣдїп лїмба вїсерїчеї, кѣ е преа дѣпѣ о
лоцїкѣ.

Нѣ шїї пїчї о лїмѣвѣ кѣм се каде, кѣчї
де аї шї франдозеїче вїне, дака пѣ шї ро-
мѣпеще, аї зїче: компромїс ка трїмїс, іар
пѣ компромїтат (compromité! че рѣшїне!)
ка трїмїтат; пѣ шїї о грѣматїкѣ, каре е
лѣкрѣ копїлор шї о сѣ те кѣре еѣ кѣ шїї
полїтїка, лецїле, шїїпделе патѣрале: Ешїї
лѣ шїїпделе ачестеа врепн Montesquieu,
Бекарїа, Нефтон, Галїлеѣ? А! ша! еї фї
шїїнд шї дїптрѣпселе кѣт шїї шї дїп грѣ-
матїкѣ, саѣ де веї фї шїїнд маї мѣлт, де
се пóте шї фѣрѣ грѣматїкѣ шї лоцїкѣ,
ешїї вп фел де *ἀγράμματος φιλόσοφος*.

Кѣ тоате ачестеа еѣ лї лас пе тодї
лѣ паче, кѣнд 'шї ар ведеа лѣпѣл пасѣ-
лвї шї 'шї ар кѣта фїекаре де месерїа лѣ,
шї ар лѣса лѣ паче пе чеї карї скрїѣ пѣ-
трѣ копїї лор. Кѣт пѣптрѣ мїне, е вїне
венїт шї чел кѣ ідеї, шї чел кѣ лїмѣвѣ,
шї чел кѣ стїл, шї чел кѣ тоате шї маї
вїне венїт, шї чел кѣ слава шї чел кѣ
глорїа, шї чел кѣ кончїѣра шї чел кѣ кої-
фѣра, шї чел кѣ коафїѣра, (пѣмаї сѣ пѣї
преа фїе аша чїфѣлїтѣ орї вѣлвоїаѣтѣ)
вїе тодї, аївѣ вп скоп шї о фѣрѣдїе шї
тóте се дрег лѣчетѣл кѣ лѣчетѣл. Чел
че зїче ѣпсѣ кѣ пѣмаї впа е вѣпѣ шї ал-
та пѣ, чел че се кѣреде кѣ е автор таре
де ва зїче кѣрїасѣ шї пѣ рецїпѣ, чел че
претїнде а рѣмѣнеа лѣ рѣтѣчїре шї де-
файтѣ пе чел че пѣ ва сѣ рѣмѣїе кѣ дѣ-
тпнеалвї, пе ачела, шї де аш авеа еѣ врео
пѣтере сѣ'л прїїтеск, пѣ'л прїїтесѣе па-
дїа, пѣ'л прїїтесѣе вїїторїмеа де воїтор
де вїне.

Ам стрѣпс вокаѣлларѣл ачеста; ам
лѣсѣмнат ла фїекаре ворѣв де че орїдїїе

е, кѣм се зиче перомънеще саѣ кѣм с'ар пѣтеа зиче, ші внде пѣ с'а афлат ворбе дін лимба ворбиторе, ам алергат аколо де внде не есте ші пѣтеле, ші карнеа, ші сънцеле, ші пентѣл, мі ъпсѣші лаптеле че'л ам свѣт*). Ромънѣл дн дѣбъ капете але есістіндеї сале арѣ д'о парте пащере ші де алта моріре; еатѣї конѣнії саѣ хотареле де тот романе. Дела вѣ капет пѣлѣ ла алтѣл вѣазѣ, трѣѣще, сімте, веде, аѣде, рѣде, плѣпѣе, ворбеще, ѣмѣл, shade, доарте, се мѣшкѣ, стрѣвате, се лѣпѣтѣ, свѣл, ші ла лѣпѣтѣ пѣне брад, пент, дшї варсѣ сънцеле**), ші кѣм с'ар пѣтеа дін тѣте ачестѣа а еші о славѣ ші пѣ о глоріе!? Іа лѣсаді, домпілор, кѣ глѣмідї тоді кѣдї вѣ префачедї кѣ пѣ шїдї че ва съ зикѣ глоріа. Пентрѣ сътеан ачі пѣ е ворба, ел а зїтат'о де мѣлт, ші дн зїоа де астѣзї ел пѣ се дїспѣтѣ нїчі пентрѣ славѣ, нїчі пентрѣ глоріе; ші декънд не-ам славонїт пої ші тот аѣде дін гѣра нѣстрѣ славѣ, ел нїчі пѣ вїсеазѣ ла дѣпсѣ. Дака вредї сѣї дадї ідеї, децентадї'л, реценераці'л, пѣ'л лѣсаді фѣрѣ карте, саѣ ші кѣ карте пѣ'л лѣсаді вѣкер. Де вредї зиче де оноаре, дѣмпнеаваоастрѣ о днцелепедї. дака пѣ фапта днкаї ворба; сътеанѣл а зїтат'о, ші кѣнд дї спѣї лѣї де чїнсте, ел креде кѣ саѣ вреї сѣї даї, аѣ маї мѣлт кѣ вреї сѣї іеї врео чїнзеакѣ; лѣї кѣ чїнстеа і се дѣче мїптеа ла кѣрчїзмѣ; пѣ днцелепече че вредї сѣ днцелепедї дѣмпнеавѣстрѣ. Кѣнд ва фї сѣ днцелеагѣ ші ел

ачѣеа, ел се еспрїмѣ пе лимба лѣї чеа сімплѣ: „om de cmeșie“ іар пѣ „om de чїнсте“ каре есте о traducție ad literam дін фрасл французез homme d'honneur. „Om de чїнсте“ пентрѣ дѣпсѣл е ачѣла каре дѣ кѣ окаоа саѣ кѣ вадра, іар пѣ кѣ чїнзеака.

(Ва зрѣма.)

СПИЧЕ ІСТОРИЧЕ.

(Брѣмаре.)

Тїмѣл лѣї Міхаїл:

Міхаїл воїводѣл Валахіеї транспалїне, а сакратїсімеї сале Маїестѣдї кесаро-репѣдїї консіліар ші локодїиторїв прїн Трансілванїа, ші а оастеї ачѣлеїашї Маїестѣдї дїпкѣче де Трансілванїа ші де пѣрділе еї свѣпсе кѣпїтан шчл.

Пе депѣтадїї пощрїї кѣ ванїї пѣ іаѣ іертат сѣ днтре прїнчїпеле тѣрѣврат днпайнте де а патра зї, ва днкѣ іаѣ днфрѣвтат пентрѣ брѣшї-каре адїнтѣрї дн коотра лѣї, аменїпѣндѣле де ноѣ кѣ котропїре атѣт а Бѣрсеї кѣт ші а четѣдїї. Дар прїн декларареа бменїлор пощрїї с'аѣ маї днвѣлѣнїт кѣтва тѣнїа лѣї водѣ, днкѣт н'аѣ маї черѣт алт чева, декѣт ка днсѣші жѣделе сѣ вїе дн адѣнарѣа ценералѣ де днпревоѣл кѣ Іоан Хїршелїї.

Міхаїл pededé секѣлор лїбертатеа, пе каре лїо рѣнїсе кѣ пѣдїн маї пайнте Сїцістѣнд, дѣчї днзестрадї кѣ ачѣастѣ вїнефачере а прїнчїпелѣї, пѣвѣлеск кѣ фѣрїе асѣпра новїлімеї лор, рѣстврѣнд каселе дін фвндамет шї прѣдѣнд тоате аверїле, ва днкѣ ші оторѣнд тїрѣнеще пе карїї аѣ пѣтѣт пѣне тѣна, фѣрѣ а фї педѣпсїдї

*) Român Romanus, карне, caro carnis; карне, сѣпѣе, sanguis, sanguine; пент, pectus; лапте, lac, lacte.

**) Тоате ворбеле астеа свѣт романе.

de чінева ші фъръ а кѣтеза чінева тѣкар пѣтаі съ каше гѣра.

Дн 20. Ноетвріе дѣвигѣторіѣл діне адѣнаре генералъ дн Белград, внде дї траде не брашовені, ші днтречіі падіі съсеціі дї дешъндъ о свѣтъ mare de вані спре пѣтіреѣ стіпенділор ла солдаці.

Дндатъ дѣпъ плекареѣ жѣделѣ Валентіа Хіршер ла адѣнареѣ генералъ, се днпрѣщіе фаіма, къ тѣрчіі ар вені къ кѣтева стіндарде дн Ромѣніѣ. Мѣлді ера де пѣрере, къ ачеіѣ вор фі адѣкѣнд алт пріпчіне дн локѣл пѣрѣсіт de Міхаіѣ; пентрѣ ачеѣѣ мѣлді дін ромѣні о лѣаръ ла фѣгъ de днпрезвѣ къ фемеіле ші копііі; дѣсѣ фаіма ачеѣѣста кѣрѣнд аѣ періт, къчї с'аѣ афлат, къткъ тѣрчіі каріі аѣ днтрѣт дн Ромѣніѣ, аѣ веніт пѣтаі съ кътпере челе тревѣпчїосе, кът: міере ші зпт. Іар къткъ аѣ веніт маі мѣлді ла олаатъ ші дѣкѣ віне армаді, къса аѣ фост, къ се темеѣ de косачі, ва съ зікъ спре а се апѣра, іар пѣ спре а фаче къіѣѣ врео педрептате, дѣпъ кът аѣ ші доведіт, къчї фѣкѣндѣшї тревіле, с'аѣ реднторс дн патріе'шї не атівгѣнд не міне.

Лѣкрѣл ачеста тотѣшї аѣ дат окасіе лѣі водѣ, ка съ трімітѣ о міе de кълѣреді дн Ромѣніѣ, каріі съ днпедіче астѣеліѣ de венірі але тѣрчілор ші съ апере дѣра.

Апоі къ тѣте къ фаіма ачеѣѣ аѣ фост фалсѣ, тотѣшї маі дн тѣте зімеле се трімітеѣѣ солдаці, каріі днтрепрїндеѣѣ кътплітѣ крѣзіме, рѣпіре ші тірѣвіе пріп тѣтъ дѣра Бѣрсеі. Сѣрбіі ші вѣлгаріі днпрѣщїаді пріп дѣра Бѣрсеі пентрѣ іернат депрадѣ тѣтъ дѣра, консътѣнд тѣте вѣкателе, атѣт челе пентрѣ оамені кът ші челе пентрѣ віте, ші тірѣвїнд къ тот феліѣл de

тортѣрѣ не плеѣѣѣ дѣреѣпѣ, асемеѣѣ ші не преоді, не каріі дї отора пріп челе маі алесе тортѣре къ о сълѣѣтѣчїе варѣарѣ, сторкѣндѣле маі днтѣі тоді ваніі че'ї аѣѣѣѣ.

Дн скѣрт дѣпъ ачестеѣ треѣкъ не ачї Пѣтрашкѣ фїѣл лѣі Міхаіѣ, не каре къ ѳсте пѣтѣрѣѣкъ дн трімісе дн Ромѣніѣ, ка съ копрїндѣ сказѣѣл татѣ-съѣ, кърѣіѣ дї дете кѣратор не Панкрадіе Сенеі, че фѣсе-се одатѣ съпретѣл къпїтан ал кастелѣлѣ дѣла Вархегі, ші не каре дѣпъ о лѣпъ дн шї рекїемѣ, пѣпѣтѣнд нїме афла дін че късѣ.

Апѣл 1600. Дн дѣмінека а шаса дѣпъ пащереѣ Домѣлѣ жѣделе Брашовѣлѣ се дѣѣѣ іарѣшї ла діетѣ, внде тотѣшї пѣ фѣкѣрѣ алта, дѣкът мѣкѣрѣ ші везѣр ші пѣтѣрѣрѣѣ вані лѣі водѣ. — Ел маі дешѣлте орї апромісе, къ ва вені ла Брашов, дѣр днпедекѣндѣсе пріп веніреѣ соллор, аѣ амѣнат ші веніреѣ.

Ла 1. Мартіе ромѣѣл спре ашї арѣта пѣтереѣ са, еѣѣкъ не тоді солдаціі стрѣпні дін іернат, ші къ о мѣлдіме mare de кълѣреді ші педестрїі а кърор пѣтѣр тре-чеѣ песте шесе мїі, къ о помпѣ пекрѣзѣтѣ днтрѣ дн Брашов. Шїі дін фаіма-ліаріі днпѣлдімеі сале зічеѣ, къ de ачеѣѣ ар фі веніт ла Брашов, ка съ ащепте веніреѣ солѣлѣ тѣрческ че'ї адѣѣѣ стіндардѣл, семѣѣл днтѣрїреі. Дн 9. Мартіе аѣ шї ажѣѣс дн Брашов солѣл днпѣрѣтѣлѣ тѣрческ, паша дѣла Тїмішоѣра пѣ къ маі пѣдїпѣ помпѣ дѣкът дѣсѣшї пріпчїпеле; къчї ачеста дї ешї днтрѣ днтімпїнаре дн персоѣпѣ ші дндатѣ че'л зѣрі, се дѣде жос de не кал ші аша педестрѣ се апронїе de ел ла Тїмѣѣѣ, внде прїімі дѣла сол къѣѣ (къчѣла) ші стіндардѣл.

Дн 16. Маргіе пе ла 7 оре прінчипеле плеакъ дела Брашов кътре Сивіѣ, лъ-сѣнд тоѣе дн аѣа трістѣ старе дн каре ле афласе: солдаѣи прѣдѣторі прін комѣні-тѣдї пѣ пѣмаї къ п'аѣ фост днфрѣнтаѣи къ пічі зн кѣвѣнт, чї аѣ фост лъсаѣи дн тѣр-вареа мор дн кареа акѣт маї таре се дн-тѣрїрѣ, еї копрінд скаѣнеле пѣсторїмор св-флетеѣи, карїи ѣтѣла рѣтѣчїнд дн сѣс шї дн жос ка шї маї ваїнте.

Дн 29. Маргіе зн амїк вѣо десѣвлї секретѣл дн аѣест мод: Прінчипеле доре-ѣе дїп тоатѣ ініма а копфїрма пачеа къ вечїніи, ка съ днѣете одаѣа аѣест днде-лѣпгат ресѣоїѣ. Апої фїїндкъ полонїи сѣнт копфедераѣи къ тѣркѣл, къ еї днкъ ва съ факъ паче астфелїѣ, ка прінчипеле Молда-віеї Іеремїе сѣ'шї деа фїїка дѣпѣ Петрашкъ фїїѣл лѣї Міхаїѣ, ка аша Трансїлѣанїа, По-лонїа, Молдавіа шї Валахїа сѣ' фїе зна, пічі сѣ' кѣтезе тѣтарїи орї тѣрчїи, вѣ мѣлт маї пѣдїп ѣерманїи а машїна чеѣа рѣѣ дн коп-тра аѣестора.

Дн 20. Апрїліе лѣкрѣл се авде астфелїѣ: Міхаїѣ водѣ вреа а скѣте пе ѣерманї шї пе сїне а се сѣпѣне ла корѣна Полонїеї, іар Трансїлѣанїа воїеѣе а о да лѣї Сїѣїс-тѣнд сѣнт кондїѣе, ка сѣ' іеа пе фїїка лѣї Міхаїѣ де согїе. Іар Петрашкъ сѣ' іеа пе фїїа лѣї Іеремїе, каре апої де вѣпѣ воїе сѣ' се лапедѣ де прінчїпатѣл Молдавіеї, тѣр-

тѣрчї шї де франѣозї. се кѣфѣнда дн спек-лаѣи шї дн вісѣрї астрономїѣ; апої аѣеа-сѣ' непѣсаре портѣреадѣ амѣра пе Міхаїа пѣпѣ ла фїкаѣи: Ел днїи вѣреа сѣпѣеле, кѣнд аѣдїи беа, тѣнка, іѣѣїа, dormїа. (Bezї тоѣе історїїле аѣелор тїмѣзрї.)

Red.

гѣндѣсе дн Полонїа; Міхаїѣ сѣ' ѣрмезе дн Молдавіа, ка де аколо сѣ' аїѣѣ окасїе а гонї пе тѣтарї дела Дѣлѣре пѣпѣ ла Алѣа шї Ністрѣ, ка аша сѣ'шї тѣреаскъ шї сѣ'шї дїлѣдїаскъ днпѣрѣдїа.

Ла 1. Маїѣ дн зїоа лѣї Фїліп шї Іаков оаѣеа лѣї Міхаїѣ дншї ашеаѣѣ кастреме лѣпгѣ орѣшѣлѣл Прежтер, де знде мѣлгї днкеїе, къ Міхаїѣ ва порнї кѣтре Молда-віа. Аѣеаста се шї днпїлїні днкъ ла дн-ѣепѣтѣл лѣї Маїѣ; кѣчї Міхаїѣ порнїнд дн Молдавіа, о копрінде фѣрѣ пічі о вѣр-сарѣ де сѣпѣе, фїїндкъ Іеремїе аѣ ешїт де вѣпѣ воїе дїп скаѣо тѣргѣндѣсе ла полонї.

Дн 3. Маїѣ ремѣсесерѣ 3000 осташї аї лѣї Міхаїѣ ла Рошпѣв, каре аколо тоѣе ле прѣда оторѣнд шї пе преотѣл лѣте-ран D. Паѣл, де днпреѣпѣл къ пе фїїѣл сѣѣ. Аѣеаста днделегѣндѣво вѣрашѣвенїи, хотѣ-рѣск а мѣїа пе префекѣл мїліѣїеї къ ѣреш-карѣ дарѣрї, ка сѣ'шї ретрагѣ оаѣеа шї сѣ' пѣ факъ атѣта прадѣ, лѣкрѣ че се шї днѣтѣмплѣ, дѣпѣ че дн детерѣ дестѣл вїп, пѣїне шї ѣанї. Днтр'аѣеа вѣрѣнд префекѣл а днтра дн Брашов къ 30 солдаѣи кавалерї, портарїи пѣ'л ласѣ сѣ' днтре. Дѣчї фїїнд сїліт а се реднтоарѣе къ рѣшїне, леаѣ а-тѣнїндат кѣї ва прѣпѣдї де тот, шї кѣткъ аѣенїндареа п'аѣ фост дешартѣ, ѣрѣа аѣ алес. Кѣчї солдаѣи аѣ днѣенѣт де лок а се ресѣѣла, шї а оторѣл пе тоѣї че аѣла дн калѣ'шї; ар фї днтраѣт еї къ аѣест дрѣм шї дн ѣетате, де кѣтѣѣа пѣ іар фї кїемат ла кастре.

Мїхаїѣ копрінѣл Молдавіа, п'аѣ о-рѣндѣїт оаѣеа дн преѣїдїѣрї, ка сѣ' се ре-днтоарѣкъ дн Трансїлѣанїа. (Вор ѣрѣа.)